

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok után: "Előfizetések és hirdetések"
 számadására nem vállalkozik. Kiadóhivatalhoz intézendők

A német kormány elfogadja Wilson feltételeit

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik:

A N. Fr. Presse berlini levelezője jól értesült helyről jelenti, hogy a német kormány Wilson elnök jegyzékére előreláthatólag lényegében beleegyező választ fog adni. Csak azon esetben, ha Wilson Elzász-Lotharingia kiűritését követelte volna, amit tudvalevőleg nem tett, szánta volna el magát a német kormány a végletekig menő ellenállásra.

A föderalizmus kihirdetése Ausztriában.

A magyar politikusok a föderalizmus ellen.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Az Est megbízható helyről azt az értesülést kapta, hogy Hussarek miniszterelnök ma délelőtt magához kérte az osztrák parlamenti pártok vezéreit. A velük megkezdett tanácskozás délután 1 órakor még nem ért véget. A tanácskozáson Hussarek miniszterelnök közölte a pártvezérekkel, hogy a napokban döntő fontosságú események állanak küszöbön, tehát ne távozzanak el Bécsből.

Mint az Est megbízható forrásból értesül, a döntő esemény az, hogy a császár manifesztumot fog kibocsátani, amelyben a föderalizmust hirdeti ki.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Beavatott helyről közlik, hogy a kihallgatáson megjelent magyar politikusok: gróf Tisza István, Wekerle Sándor, gróf Apponyi Albert és gróf Andrássy Gyula a király előtt aggodalmuknak adtak kifejezést, a király által kibocsátani szándékolt manifesztum ellen, mely életre kelti a délszláv államot. Vajjon a magyar politikusoknak sikerült-e a királyt meggyőzniük: megállapítani nem lehet.

Kiűritjük a megszállt területeket.

Ugy látszik, Wilson békepontjai alapján mégis lehetséges lesz a békét megkötni. A legsúlyosabb előfeltétel: a megszállt területek kiűritése nem okoz leküzdhetetlen nehézségeket. Természetesen a probléma sokkal súlyosabb, hogysen rövidesen megoldható lenne.

Igy felmerül az a kérdés, hogy ha Németország Belgiumból és Franciaországból kivonul, mi történjék ezekkel a területekkel? Fontolgtadják azt a lehetőséget is, hogy ha Németország kivonul az általa megszállt területekről, Anglia viszont a megszállt német gyaratokról vonuljon ki. Mérlegelni kell természetesen a kivonulás katonai oldalát is.

Mindent egybevetve, a német kormányt, amely a birodalmi gyűlést és a német népet képviseli, az a vágy hatja át, hogy a békét minél előbb létrehozza. Ez a vágy lesz forrása Wilsonhoz intézendő viszonzásának is, amely a Wilson-féle jegyzék hivatalos szövegé-

nek megérkezése után nyomban elmegy.

Wilson jegyzéke a bécsi körökben is kedvező benyomást keltett. Határozottan előtérbe lépett az a felfogás, amelynek magas helyen is félreérthetetlenül kifejezést adnak, hogy a megszállt területek kiűritése nem lehet tárgyalások akadályá és hogy Wilson személye és politikája garancia arra nézve, hogy az entente nem fog visszaélni a kiűrités által előidézett katonai helyzettel, még akkor sem, ha ezzel szemben semmiféle területbiztosítás nincs a kezünkben. Ha a világ tényleg Wilson elveire kívánja alapítani a világrendet és a hatalmi szempontok megszűnnek, akkor az ilyen katonai természetű feltételek minden fontosságukat elvesztik. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy az ententétől ne kapjunk biztosítékot a kiűritéssel szemben, aminek legjobban egy semleges zóna felene meg.

A monarchia a maga részéről a kiűritési feltétel elé nem gördit nehézsé-

geket és annak a reményének ad kifejezést, hogy Németország már szövetségese érdekében is hasonló álláspontra fog helyezkedni. A monarchia határozott álláspontja nagy mértékben előmozdítja a békekilátásokat. Igen magas helyen kifejezést adtak annak a kívánságnak, hogy nagy áldozatokat ne hozzunk olyan eredményekért, amelyeket áldozatok nélkül is elérhetünk.

Mielőtt a német kormány Wilsonnak válaszol, feltétlenül be kell várnia Wilson válaszjegyzékének hivatalos angol szövegét. Ez már azért is szükséges, mert az eddig rendelkezésre álló szöveg több helyen nem egészen világos. Valószínűleg a fordítás nem egész helytálló.

Igy például nem tűnik ki, vajjon Wilson azt kérdezi, hogy a kancellár csak azoknak a hatalmi tényezőknek a nevében beszél, amelyek a háborút eddig folytatták, vagy pedig azt, vajjon ezeknek a nevében is beszél-e.

A fődolog az, hogy a béketárgyalások folytathatók. Világraszóló jelentőségű az a tény, hogy Wilson válasza lehetővé teszi a további eszmecserét. Ami Wilsonnak azt a kérdését

illeti, vajjon a német nép szintén egyetért-e a békejavaslattal, erre természetesen csakis igennel lehet felelni.

Csak ellenségeink kapzsisága el ne rontsa a szépen megindult akciót.

Magyarország önállóságáért.

Városi közgyűlés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap tartott közgyűlésében foglalkozott az ország függetlensége és a personal unió érdekében beadott indítványokkal.

Ezuttal csak pár bizottsági tag szólalt fel a fontos dologban, de úgy a tanács javaslatából, mint az egyes hozzászólásokból erősen kicsendült a béke iránti vágy, amely még az olyan nagy kérdéseket is mint Magyarország függetlensége megelőz.

Higgadt, nyugodt beszédek voltak, s végre is a törvényhatóság, pár tag kivételével elfogadta a tanács helyes és tapintatos javaslatát, Bíró Márk indítványával.

A városi közgyűlés lefolyása a következő volt:

Malatinszky Lajos főispán elnökölt; a törvényhatóság tagjai nagy számmal voltak jelen.

A közgyűlés megnyitása után Malatinszky Lajos elnöklő főispán kérte a törvényhatósági bizottság tagjait, hogy a közgyűléseken felszólalási szándékukat jelentsék be. Többször megtörtént, hogy nem a jelentkezés sorrendjében szólaltak fel s a vita bezárása után is felszólaltak. Biztosítani akarja a szólási szabadságot, hogy mindenki élhessen szólási jogával és pedig a jelentkezés sorrendjében, ezért kéri az előre való jelentkezést.

Ezután felolvasták a polgármester havi jelentését, amelynek kapcsán

Weiszlovits Gyula a katonai rendőrség helytelen eljárásait és a Kelemen András polgári biztos gyászos esetét sorolva fel, indítványozta, hogy a kérdést vagy vegyék tárgyalás alá, vagy bízzák meg a polgármestert, hogy a visszaélések és brutalitások megszüntetése végett az illetékes faktorok közbejöttével intézkedjék.

Rimler Károly polgármester szomorúnak tartja az esetet, de most nem csak nálunk, hanem az egész országban előfordulnak hasonló esetek. Nem kell semmi intézkedés, mert már meg tett mindent s ezután is megteszi ami szükséges. A másik részen, a katonaságnál is meg van a jóindulat s hiszi, hogy meg lesz az eredmény.

A jóváhagyott bérkocsi szabályrendeletet meghirdetés végett beterjesztette a tanács.

Schwarz Izidor csak azt kérte, hogy a szabályrendeletet a kocsiokban most már ki függeszék s a rendőrség ezt ellenőrizze.

A tanács előterjesztését elfogadták.

Dr Dóri István ügyész javadalmazása.

Dr Dóri István alügyész állásának ügyészi állássá szervezését javasolta a tanács, a mi által dr Dóri István a IX. fizetési osztályból a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába lép

elő. A szolgálati pótlékokról szóló szabályrendelet jóváhagyása után aztán a megfelelő fokozatba jut.

Baróthy Pál rámutat, hogy dr Dóri István állását már négy év előtt ügyészi állássá szervezték át és most ezt a négy évi fizetési különbözetet elveszti és most is kevesebb fizetéssel vétetik fel, mint amennyi megilletné. Most a VIII. fiz. osztály 3 fokozatába kerül s eddigi ügyészi működési idejét elveszti. Indítványozza, hogy ügyészi szolgálatát 1914. január 1 től tekintsék s így a VIII. fiz. osztály 2. fokozatába sorozzák dr Dóri Istvánt.

Rimler Károly polgármester rámutat, hogy Baróthy Pál egy jóvá nem hagyott szabályrendelet szerint számítja dr Dóri ügyészi szolgálatát. Sérelem nincs, mert ha jóváhagyva lejön a szabályzat, minden kérdés nélkül a tanács azonnal beosztja dr Dórit a megfelelő fizetési fokozatba. A szolgálati jutalékokat még egy tisztviselő sem kapta meg s így sérelem nincs.

Weiszlovits Gyula pártoló hozzászólása után, a tanács javaslatával szemben Baróthy Pál indítványát fogadták el.

A kézimunkatanítónői állás szervezése és Buhl Kornélia fizetésemelése tárgyában a belügyminiszter elutasító leiratát, az iskolaszék újabb javaslatáig tudomásul vették.

Debrecen város meghívására a királyi pár látogatása alkalmából, elhatározták, hogy az örömnépen Nagyvárad városa magát 3 taggal képviselteti s a küldöttség megalakításával a polgármestert bízták meg.

Győr vármegye felirata felett a takarmányneműek rekvirálásának megszüntetése iránt, valamint Kecskemét városának a kormány földbirtokpolitikájának megváltoztatását kérő felirata felett, — napirendre tértek.

Magyarország önállóságáért.

Dr Stokker József, valamint dr Grósz Menyhért és társai indítványait, hogy feliratot intézzen a közgyűlés Magyarország teljes állami önállósága, illetve a reálunió megszüntetésével Magyarország és Ausztria egymáshoz való viszonyának a personal unió alapján való rendezése tárgyában.

A tanács javasolta, hogy feliratában fejezze ki óhaját a törvényhatóság, miszerint a nemzet politikai vezérei egyesítsék az erőt s a pártkérdések kikapcsolása mellett minden erejüket, hogy a legkedvezőbb béke előérésére egységesen álljanak a kormány háta mögött.

Dr Hoványi Gyula szólalt fel először. A mai helyzetben a magyar nemzet létezése vagy nem létezése forog kockán. Arról van szó, hogy Magyarország teljes integritását biztosítsuk. Hogy dől el a kérdés, a jövő titka s majdan ez irányítja az ország belső helyzetét is, ma még nem vagyunk abban a helyzetben, hogy rögtön a personal unió alapjára lépjünk. (Ellentmondások) Érzem, hogy legszorosabb viszonyban áll ez azzal a kérdéssel, hogy mi lesz a jövő s nem inkább a 67 es alapot kell e gyökeres változtatás alá venni, ahogy a nemzet jövője meg kívánja. Ő mindig a 67 es alap híve volt. Mivel ma még nem tudja, mi következik, nem adja szavazatát a personal unióra. Ő is híve az önállóságnak, de a mai időt nem tartja erre helyesnek, (Zaj) mert a 67 es alapra a nemzet büszke lehet; ez alapon lett a nemzet boldoggá s ennek jótéteményeit látja. Nem biztos, hogy csak a personal unióval leszünk boldogok, mert lehet, hogy a 67 es alap még nagy szolgálatot tehet a nemzetnek. Még a béke kérdése el

nem dől, megtartja eddigi álláspontját. A personal uniót ma még időelőttinek tartja.

Dr Medvigy Gábor a javaslatban két ellenkező részt lát. Nem időszerű oly kérdések felvetése, mely a pártkereteket érinti. Az egyeség érdekében nem szól a tanács javaslatához, hanem hangoztatja az egyedül alkalmoszerű kérdést, a béke szükségességét. Ő és pártja a passiv álláspontot foglalják el.

Bíró Márk azt hitte, hogy a kérdés fellett nem lesz vita, mert Magyarország függetlenségéről van szó. Ez benne van a levegőben, a szívekben. Normális időkben tisztelt a 67 es ideált, de most, mikor Tisza és Andrassy szerint sincs más mód, mint a nemzet függetlensége, különös azt mondani, hogy valaki ragaszkodik a dualizmushoz. Melyik Ausztriához ragaszkodnak? Csehország önállósága ott van a békefeltételekben; előttünk van Ausztria felbomlása. De ha Ausztria megmarad is egészében, akkor is követelni kell Magyarország önállóságát. Mikor látjuk odaát a gyűlölködést, az irántunk való ellenszenvet, örömmel áll az indítvány mellé. Mikor a nemzetek önállóságukat kívánják, követelnünk kell azt nekünk is. Elfogadja a tanács javaslatának egyrészét. Ha Magyarország minden lakosa jogot kap, boldog lesz az ország népe. Demokratikus alapot kíván.

Dr Friedländer Samu pártolja a personal unió érdekében a mozgalmat. Majd azt fejtegeti, hogy a mostani béketárgyalásokon Magyarország is képviselve legyen, ne egy osztrak legyen csak ott, aki nem veszi figyelembe Magyarország érdekeit. Ezért szükséges a personal unió. Helyes a passzivitás azok részéről, akik a mai helyzetet csinálták. (Ellentmondás.) Helyes, hogy azok a férfiak, akik a brestli és román békét csinálták, amelyet revideálni kell, távol legyenek a békekötéstől. Hoványi Gyula még nem tudja mi lesz, — helyes, de ha a döntő percben így tévovázunk, akkor semmit sem érünk el. A háboru tapasztalatai szerint is Magyarország életképesebb, mint Ausztria.

A tanács javaslatát Bíró Márk pótlásával fogadták el.

A város külső és belterületének kijelölése és a város részére átengedett I. oszt. kereseti adó után községi pótladó kivételése tárgyában elfogadták a tanács javaslatát.

A földmívelési kirendeltség háztartási iskolájának fenntartásához 4000 K segélyt szavaztak meg.

Utolsó a közegészségügy.

A tanács javasolta, hogy a városi főorvos részére évi 1000 h, a tisztviselők részére évi 2000 K kocsipénzt szavazzon meg a törvényhatóság.

Dr Mayer László szerint még ezzel nem lesz segítve a bajon. Az orvosok nem kapnak pénzért sem bérkocsit. — A városnál a polgármesternek, főjegyzőnek, főmérnöknek, gazdasági tanácsosnak, szeszüzemnek van kocsija, de az orvosi hivatalnak nincs, hogy a tisztviselők gyorsan mehessenek a szegény betegekhez. Kéri és indítványozza, hogy egy városi kocsit bocsássanak az orvosi hivatal rendelkezésére.

Rimler Károly polgármester kéri, hogy az indítványt adják ki a tanácsnak.

A közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta a polgármester indítványával.

Bakk Károly és Társa tűzifa szállítása ügyében hosszú vita indult meg, mely után dr Medvigy Gábor indítványára elhatározták, hogy ha Bakk és Társa ez év december végéig beszállítják a 120 vagon ingyen fát, becsúnteti a város a pert, ellenkező esetben nem.

A tanács javasolta, hogy Lukács Ödön főjegyzőnek az élelmezési ügyek vezetéséért havi 1000 K, Szücs Géza főszámvevőnek a közlelmezési számadások felülvizsgálatáért havi 400 Korona tiszteletdíjat szavazzanak meg.

Sulyok István teljes elismeréssel adózik Lukács Ödön működéséért, míg Weiszlovits Gyula Lukács Ödön részére havi 2000 kor. megszavazását indítványozta.

A közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el.

A többi javaslatok változatlan elfogadása után dr. Váradi Ödön lakásügyekben s a Kugler féle házban a járásbíróóság kiköltözése folytán megüresedett lakások ügyében intézett interpellációt a polgármesterhez, a mellyel a gyűlés véget ért.

Hollandia mozgósítása.

Budapest, okt. 10. (Saját tudósítónktól) Amsterdamból jelentik: Hollandia a mozgósított hadsereget Zelandban összpontosítja. A kormány a mozgósítást hivatalosan azzal indokolja, hogy a határhoz egyre közelebb jutó harcoló felek egyes csapatai, vagy csapatrészei is átléphetik a holland határt s akkor internálásukra volna szükség.

Diplomáciai helyen ellenben úgy tudják, hogy a csapatösszpontosítással Hollandia egyenesen demonstrálni kíván Belgium ellen, a mely Zeland bizonyos részére igényt tart.

Azt az elterjedt híresztelést, hogy a mozgósítás Wilson jegyzékével kapcsolatos, mely szerint, hogy ha Németország kiűrténé Belgiumot, a béketárgyalások befejezéséig azt Hollandia szállná meg: német-állódi körök is megerősítik. Kétségtelen, hogy a vasárnapi koronatanácson ezt a kérdést tárgyalták.

Lloyd George bukás előtt.

Budapest, okt. 10. (Saját tudósítónktól.) A Wiener Abendblatt jelenté Bernből: Lloyd George bukása küszöbön áll. — Hir szerint Asquit vagy Grey lesz az utóda.

Mikor válaszol Németország?

Budapest, okt. 10. (Saját tudósítónktól.) A kormány szűkebb hadi kabinetje a késő éjjeli órákig tanácskozott Wilson jegyzékéről. A válasz megfontolását valószínűleg már ma befejezik. A válasz, úgy tudják, olyan lesz, hogy a megértés útján tovább lehet haladni. A tanácskozáson részt vett Ludendorff tábornok is.

Ezzel szemben bizonyos körök lehetnének tartják, hogy Németország már ma válaszoljon, hiszen a jegyzék hivatalos szövege még nem érkezett meg Berlinbe.

Gróf Tisza István az 1867-iki kiegyezés tarthatatlanságáról.

A munkapárt értekezlete. — Gróf Tisza István a kül- és belpolitikai helyzetről.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) A nemzeti munkapárt ma este 7 órakor Vojnits báró elnöklésével értekezletet tartott, amelyen gróf Tisza István általános tájékoztatást nyújtott a kül- és belpolitikai helyzetről.

Gróf Tisza István fejtegetéséből ki-domborodott többek között az a tény, hogy az osztrák belviszonyok fejlődése természetszerűleg napirendre hozza a Magyarország és Ausztria közötti viszony kérdését is.

Azok az események, amelyek Ausztriában az utóbbi időkben történtek, alapjukban megingatják azokat a premisszákat, a melyeken az 1867-iki kiegyezés alapszik s a melyek lehetővé teszik az 1867-iki kiegyezésben megállapított apparátus működését.

— Ha azok az aggodalmak, — mondotta gróf Tisza — a melyeket ezidőszerint táplálunk, megvalósulnak: a dualizmusnak 1867. óta helyes alapokon való fentartása lehetetlenné válna és az összes magyar hazafiaknak az lenne a feladatuk,

hogy a változott viszonyokhoz képest óvják meg az ország évezredes függetlenségét és biztosítsák a magyar népnek jogait és érdekeinek teljes megóvását.

Gróf Tisza István ezután utalt arra, hogy a német szövetség azért kellett Magyarországnak, mert hosszú idő óta szemben találtuk magunkat a cári autokrata hatalommal, éppen a mi létünket fenyegető expansiv törekvésekkel. A háborút folytatnunk kellett azért, mert ellenségeink hadicéljai egyenesen nemzeti létünket fenyegette és kétségtelen, hogy egészen má' teltételekkel találtuk volna magunkat szemben, ha Szerbiát meg nem vertük volna és ha Oroszország s Románia ki nem estek volna ellenségeink soraiból. Sohasem volt hódító szándékunk, amint ezt felelős tényezőink kezdetől fogva többször kinyilatkoztatták.

Végül gróf Tisza István az összes magyar hazafiak kooperációjának szükségességét hangoztatta a belpolitikai ügyek kikapcsolása mellett.

Az antant csatlakozik Wilson álláspontjához.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) A Morning Post jelenti: A szövetségesek Wilson elnöknek a német békeajánlat kapcsán elfogalt álláspontjához csatlakozni fognak. Mielőtt azonban közelebbi nyilatkozatot tennének, megvárják Németország feleletét Wilson kérdésére.

Bulgária és Németország között megtörtént a diplomáciai szakítás.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A mai napon utaztak el Szófiából Oberndorf német követ és Massow német katonai atassé. A francia csapatok holnap fognak Szófiába bevonulni. A német követ elutazásával a Németország és Bulgária közötti viszony átmeneti diplomáciai szakításnak tekintendő.

A versaillesi haditanács döntése a fegyverszünetről.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Párisi táviratok szerint a versaillesi haditanács szerdán délután kezdte meg tanácskozásait, amelyen az antant huszonhárom képviselője vett részt.

A tanácskozások kizárólag a fegyverszüneti javaslatról folytak s lehetséges, hogy a döntés már ma, de lehet hogy csak holnap történik meg.

Ezzel szemben a Temps azt jelenti, hogy a szövetségesek haditanácsa Versaillesban már tegnap meghozta határozatát a fegyverszünet ügyében.

A nagyérdemű közönség tudomására adom, hogy 2 és fél évi katonai szolgálat után koromnál fogva haza bocsajtottam, vasredőnygyáram és műlakatos műhelyemet ismét megnyitottam. E szakmába vágó **redőny és műlakatos** mindennemű munkákat és javításokat elvállalok, ugyszintén Wertheim-kassák nyitását és javítását is

tisztelettel

GRÜNWARD JENŐ

első nagyváradai és erdélyrészi vasredőnygyár és műlakatossága

Nagyvárad, Uri-u. 39. Telefon 343

A finn országgyűlés Károly Frigyes herceget királlyá választotta.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Helsingforsból jelentik: Az országgyűlés zárt ülés után rövid megszakításokkal délután 1 órától este 9 óráig tartott. Az országgyűlés megejtette a királyválasztást s királlyá Károly Frigyes herceget választotta meg, egyben megállapította a trónörökös rendjét. A köztársaságpárti és néhány agrárpárti képviselő tartózkodott a szavazástól.

Miért nem válaszolt Wilson a monarchiának?

Semleges vélemény.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Semleges körök azon kérdésre, hogy miért nem válaszolt Wilson a monarchiának is, kijelentik, miszerint Wilson mindenekelőtt Németországgal akarta megismertetni a békediszkuszió megkezdésének előfeltételeit, hogy azután abban az esetben, ha Németország ezeket a feltételeket elfogadhatatlannak tartaná, úgy a monarchiának tehessen ajánlatot, amely Németország izolálásával esetleg különbségét teremtené.

A francia sajtó megváltozott hangja.

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Feltűnőnek tartják, Clemenceau lapjának, mely eddig a fegyverszünet ellen foglalt állást, a megváltozott hangját. A lap mai számában így ír:

— Mint Wilson, mi is kötelességünknek tartjuk, hogy minden ajánlatot elfogulatlanul megvizsgáljunk. Azon „nem” amelyet kimondtunk, megváltozik abban a pillanatban, amint azt látjuk, hogy a központi hatalmak jobb belátáshoz értek.

A bolsevik kormány a bresztlitovszki szerződés mellett

Budapest, október 10. (Saját tudósítónktól.) Baseltől jelentik: Ideérkező telegramm szerint a bolsevik kormány nagytöbbsége a bresztlitovszki békeszerződés felbontása ellen nyilatkozott.

Egyéni védekezés a spanyolbetegség ellen.

A polgármester felhívása.

A város polgármestere részletes védelmi szabályokat tesz közzé alábbi felhívásában az influenzának nevezett spanyolbetegség ellen, egyttal bezáratta az iskolákat és mozikat. Ez övrendszabályokat ajánljuk mi is a közönségnek követésre:

Városunkban a Spanyolországból a világ összes tájkára elhurcolt és világjárvánnyá fejlődött influenza járványszerűleg fellépett, alig van család, a melyben influenza megbetegülés nem volna. A folyó hó 9 én elnökletem alatt tartott járványbizottsági ülés a további súlyos fertőzések és az eddig már előfordult nagyszámú halálesetek megakadályozására az iskolák bezárásán és gyülekezések eltiltásán kívül szükségesnek tartotta, hogy Nagyvárad város közönségét hirdetmény útján felhívjuk a következő öv szabályok betartására.

Az influenza ellen való védekezés a fentemlített rendszabályokon kívül csak akkor lehet sikeres, ha Nagyvárad városának minden polgára egyénileg is védekezik az influenza mint rendkívül fertőző betegség ellen.

Minden ember kerülje az influenzában szenvedő vagy nem régen gyógyult influenza betegeket, mert a járvány főképpen ezeknek váladéka és a velük való érintkezés által terjed.

Főképpen azok terjesztik a betegséget, akik könnyebben betegednek meg, egyszerű

náthában és a kik magukat nem is tekintik betegeknek.

Kerülni kell azon helyiségek látogatását, ahol sok ember megfordul.

Kerülni kell a kávéházakat, vendéglőket gyűlékező helyeket. Lehetőleg kerülni kell a villamos kocsikban való utazást, a hol kis helyen sok ember van összezsúfolva.

Ha a családban valaki megbetegszik, lehetőleg el kell különíteni.

Már a legkisebb náthát komolyan kell venni, mert egyik embernél a betegség csak egyszerű nátha képében jelentkezik, — a másikonál már súlyos tüdőgyulladás és halált okozhat.

Nagy szükség van az egyéni védekezésre és minden fertőző betegség úgy az influenza fertőzés ellen is a leghatnatosabb védelmet a kellő tisztaság és tisztálkodás nyújtja.

Tisztaság a lakásban és kellő szellőztetése a lakásnak! A friss levegő kihajtja a lakásból a fertőző csírákat. Mindenki mértéketlenül éljen, az alkohollal való visszaélés letyengíti a szervezetet és a fertőzésre fogékonyabbá teszi.

Minden ember étkezés előtt lehetőleg szappannal és meleg vízzel mossa meg a kezét.

Lehetőleg mindenki naponta 4-szer, reggel, délben, délután és lefekvéskor sós vizet vagy sósborszeszes vízzel öblítse ki száját és torkát.

Ha Nagyvárad város közönsége ezen öv szabályokat betartja, úgy nagy részben megmenekül a sok halálesettel járó fertőző betegségtől.

Ha pedig valaki náthában, torokgyulladásban, fejfájásban, derék és tagfájdalmakban, hányás és hasmenésben megbetegszik, azonnal feküdjék ágyba és hívasson orvost. A szegény lakosság részére a tiszti orvosok állandóan rendelkezésre állanak, senki se maradjon orvosi segítség nélkül, mert egyedül csak az orvos ismerheti fel, hogy vajjon valakinek egyszerű influenzája van-e vagy az influenzával oly gyakran szövődő tüdőgyulladás.

Ha minden polgár megteszi kötelességét, úgy a legszebb reményünk van, hogy az influenza járvány rövidesen megszűnik és a városunk lakóit oly nagy mérvben fenyegető influenza járvány áldozatai kevesbedni fognak.

Nagyvárad, 1918. okt. 10.

Nagyvárad város tanácsának és járványbizottságának megbízásából:

Rimler Károly s. k.
polgármester

a járványbizottság elnöke.

Vadászcsapataink Verdun alatt.

Budapest, okt. 10. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

Helyenkint élénkebb olasz felderítő tevékenység.

Albánia.

A Skubi folyó mentén meghiusult egy olasz lovascsapat átkelési kísérlete. Leskóváltól északnyugatra és nyugatra harcok fejlődtek. Harcvonalunk mögött szerb és montenegrói bandákat semmisítettünk meg.

Nyugati harctér.

Verduntól északra Beaumont mellett vadászcsapataink rajnai ezredek támogatásával győzelmesen visszaverték az ellenség súlyos rohamait.

A vezérkar főnöke.

Cambrai és St. Quentin között hátsó állásba vonultak a németek.

Berlin, október. 10. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagyjóhadiszállás jeleai:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsaportja. A Cambrai és St. Quentin közötti harctéren hátsó állásokba vonultunk. Cambrai városát kiürítettük. Sikeres, páncélkosikkal támogatott ellentámadásokkal elsősorban bajor és rajnai ezredek, továbbá a német vadászhadosztályhoz tartozó csapatok lényegesen megkönnyítették az ellenséggel való harci érintkezés megszakítását. — Este az ellenség a Betry Rusigny Rohain vonaltól keletre állott.

A Champagneban, St. Etienne mindkét oldalán visszavertük az ellenség részleges támadásait.

A Maas keleti partján Sivry mellett és tőle keletre visszautasítottuk az ellenséget

és Sivry helységet, amely ideiglenesen elveszett, visszafoglaltuk.

Beaumonttól északnyugatra és keletre az ellenség rohamai osztrák magyar vadász-csapatok és rajnavidéki ezredek vonalai előtt meghiusultak.

Ludendorff, első lőszállásmester

A trónörökös első szentáldozása

Zita királyné távirata gróf Széchényi Miklós püspökhöz.

Október 2-án, Őrangyalok ünnepén járult az első szent áldozáshoz Magyarország trónörököse, kis Ottó főherceg. Ebből az alkalomból Nagyváradon és a nagyváradi egyházmegyében a gyermekek százai járultak a trónörökössel egyidejűleg az első szent áldozáshoz s egyesítették imáikat a kis főherceggel, gróf Széchényi Miklós megyéspüspök pedig hódoló táviratban fejezte ki szerencsekívánatait Zita királyné előtt a kis trónörökös életében oly nevezetes és kedves, magasztos esemény alkalmából.

A királyné főudvarmesteri hivatala utján a következő magyar távirati válaszban köszönte meg gróf Széchényi püspök megemlékezését:

Nagyméltóságú és főtiszteendő
dr gróf Széchényi Miklós püspök
Nagyvárad.

A császárné és királyné Őfelsége örömmel és meghatva, fogadta Nagyméltóságodnak a trónörökös ő cs. és kir. Fensége első szent áldozásáról való megemlékezését és ezért, valamint Nagyméltóságod és hivei részéről mint legszebb áldásthozó ünnepi adományt ezen alkalommal felajánlott jámbor imáért és szentáldozásokért legmelegebb köszönetet mond a trónörökös ő cs. és kir. Fensége nevében is, aki őszinte hálában Nagyméltóságod főpásztori áldását áhítattal fogadva, Nagyméltóságodat és hiveit buzgó imába foglalta.

Legfelsőbb megbizásból
gróf Esterházy Sándor
főudvarmester.

Mindazok a gyermekek, akik Magyarországon trónörökösével együtt járultak az első szentáldozáshoz, emlékül meg fogják kapni Ottó trónörökös arcképét. Oly gyöngéd és megható kapocs létesült így Magyarország leendő királya és a jövő nemzedék közt, melyet egyik sem fog elfeledni soha s a jövő nemzedéknek az az imája, mely október másodikán annyi gyermek ajkáról szállott az Ur elé, bizonyára meghallgatásra talált.

* Jótékonyág. Dr Molnár Imréné urnő az Erzsébet leányárvaház és a Lujza Otthonnak 3-3 kosár szőlőt, Fröhlich Jánosné urnő pedig együtünknek 10 koronát adományozott, mit köszönettel nyugtáz a Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet elnöksége.

Ivánfi Jenő jubileuma.

Tegnap este magkapó, bensőséges ünnepély folyt le a Szigligeti színház színpadján: Ivánfi Jenőt, a legkiválóbb magyar Shakespeare-színészek egyikét ünnepelték. Az ünnepelés minden tekintetben méltó volt ugy az ünnepelthez, mint Nagyvárad művészetkedvelő közönségéhez.

A város több notabilitása, írók és hírlapiók s a Szigligeti színház egész személyzete összegyűlte a színpadon; Ivánfit beléptekor viharos éljenzéssel fogadták.

A város közönsége nevében Rimler Károly polgármester köszöntötte a jubiléumot. Megtisztelő, mondotta, hogy Budapest után Nagyváradnak van alkalma ünnepelni Ivánfit, a ki itt kezdette pályafutását a dicsőség felé. A mai idők nem alkalmasak a ragyogó ünnepelésre, de ezt pótolja szívünk melege, mely igaz szeretettel kíván Ivánfinak még további dicsőséges sikereket.

Dr. Hoványi Géza udvari tanácsos, képviselő a színházi bizottság részéről üdvözölte Ivánfit. Lendületes beszédben méltatta jelentőségét mint klasszikus művészet apostolát és Isten áldását kívánta további pályájára.

A Szigligeti Társaság nevében dr. Krüger Aladár, a Társaság alelnöke mondott üdvözlő beszédet. A beszéd gondolatmenete a következő volt:

— Szigligeti házában, Szigligeti Ede népe közepette az ő nevével elnevezett irodalmi társaság méltán sorakozik Ivánfi ünnepelői közé. Nagyváradon a művészet szeretetében nőttek fel generációk és Szigligeti fehér házát a művészet kegyelettel ápolt régi drága emlékeire építettük. Itt mindenki érzi, mi a magyar színművész s ha másutt azt vallják, hogy művész hazája széles e világ, mi nagyváradiak úgy érezzük, hogy a magyar művész egész világa Magyarország. Voltak langelméink, kiknek ragyogása egy világot besugárzott s csak meghalni jöttek haza. A magyar író és művész nemcsak írja és szavalja, de lelkével átérzi, hogy itt élned halnod kell.

Majd a magyarság varázserejére térve át a művészetben, ott vitte tovább a gondolatfonalát a szónok, hogy Ivánfi Jenő a magyar Alföld szülötte. Ez a magyar Alföld, amely nem szült gémlábu sasokat, csodálatnyeket, de megteremtette ezer év egyik legnagyobb csodáját legdrágább kincsét, amelyet Szigligeti Ede fedezett fel és állított be a katharizmusos hősök shakespearei csodák közé: a magyar parasztot.

A magyar paraszt tegnap még a földet turta, de ma köcsagóllas kuruc, holnap barnaattillás Kossuth huszár, holnapután csukaszürke népfelkelő névtelen hős, akiben egy világ csodálja a magyart. A nemzeti erő tör ki benne és verdesi szárnyával az eget. Nem véletlen, hanem a nemzeti szellem erejének diadala, hogy Shakespeare legzeniálisabb fordítója a világirodalomban, Arany János egy szalontai parasztviskóban született és hogy ugyanennek a magyar Alföldnek, a magyar géniusz kiapadhatatlan forrásának szülötte Ivánfi Jenő is, a legjelesebb magyar Shakespeare színészek egyike. Ő benne is,

mikor a világszellem óriását tolmácsolja, át-sugárzik az a magyar nép körében lelkébe szitt magyar erő, eredetiség, a mely nélkül nincs igazi siker, nincs igazi diadal.

Nem tudjuk, mit hoznak a következő napok: diadalmi éneket fogunk-e zengeni vagy a multakon fogunk-e könnyezni. Egy bizonyos, erre tanít a történelem is. Akár lelkesíteni, akár könnyeket törölni kell, ott lesznek elsősorban a mi magyar művészeink.

Köztük lesz, tudjuk, Ivánfi is. Mi itt Nagyváradon nemcsak multját, hanem jövőjét is ünnepeljük Ivánfinak, a magyar művészek. Legyen a nemzeti géniusznak a jövőben is igaz apostola, vezesse ez utján újabb diadalokra a magyarok Istene.

Fehér Dezső a multakról emlékezett. — Nagyváradról indult ki sok-sok nagy művészi pálya. Desekedtünk velük, büszkék voltunk rájuk, addig addig, míg egyszerre csak felhívtuk rájuk az ország érdeklődését és legjobbjainkat sorban elhívták innen ragyogó pályafutásra. Ezek közt van Ivánfi Jenő is. Őt azonban a magunkénak érezzük ma is, mert ime dicsősége tetőpontján eljött közénk és megosztja velünk örömét. A nagyváradi ujságírók egyesülete nevében szeretettel üdvözli és átadja az ünnepeltek a nagyváradi ujságírók és színészek ajándékát, egy remek ezüstkoszorút.

Végül Bihari Ákos a szintársulat nevében üdvözölte Ivánfit nemcsak mint jeles színészt, hanem mint író és rendezőt és mint olyan művészt is, aki folytonos tanulással tökéletesíti magát, üdvözölte Ivánfit mint a legműveltebb magyar színészt, mint a színészek ragyogó példaképét.

Ivánfi meghatva mondott köszönetet az üdvözlésért és ezzel a megkapóan szépen sikerült ünnepély véget ért.

Az est egyébként Ivánfi folytonos ünnepelése volt. Egyik legjobb szerepében: Shylockban lépett fel, a melyben tehetségének és Shakespeare mélyen átértő művészetének teljes fényével ragyogott. Ivánfi Shylockja önálló felfogáson alapszik: több benne az emberi, kevesebb az ördög, mint a hogy ezt az alakot a közfelfogás ismeri. Ebből az alaptémából kiindulva, festette meg Shylock jellemét biztos vonásokkal. Az itten erők méltók voltak a jubiléum vendégművészhöz: Bihari Ákos, Tóth Elek, Jósika Mici, Deák, Stoll, Gazdy Aranka, G. Polgár Mariska, Szigeti Jenő, mind csak elismerésti érdemelnek.

Ivánfi mai klasszikus matinéje.

Azok, akik a tegnapi és mai zsufolt színházi előadásokra nem kaphattak jegyet, ma délelőtt fél 12 órakor a városháza dísztermében rendezendő matinén gyönyörködhetnek Ivánfi Jenő klasszikus művészetében.

Shakespeare, Moliere és Sophokles örök-szép drámai műveinek, legfőbbjesebb alakjait mutatja be és a leghatásosabb jeleneteket játssza el nagy talentumának varázslatos erejével.

Már tegnap nagy érdeklődés kísérte a mai matinét. Ott lesznek a váradi műértők, a klasszikus költészet és színjátszást élvezni tudók. A klasszicizmus ezüst fényű napja fogja ma beragyogni a városházát.

Délelőtt fél 12 órakor kezdődik a matiné, melyre jegyek ma délelőtt még a Központi Ujság és Jegyirodában és a Hegedüs Hírlap-irodában válthatók. És hogy a klasszikus

művészi esemény iránt különösen érdeklődő tanuló ifjuság is eljöhesse, részökre 4 koronás kedvezményes áru jegyek lesznek kiadva, melyek a városházán a pénztárnál válthatók meg.

Rothbarth Ignác hadimilliomos és egy beteg kis leány.

Farkas Jakabné Ujfehértóról jött Nagyváradra s lakást bérelt Baross utca 1. szám alatt. A lakás nedves volt, de nedvesnek találta ugyanebben a házban lakó több szegény ember is, ezért helyszíni szemlét kértek a rendőrségen, ahonnan a bizottság Vadász József alkapitány vezetésével kiszállott s elrendelte, hogy Rothbarth Ignác háztulajdonos, aki borügyletei révén a háboruban milliőket keresett, 45 nap alatt száritsa ki s tegye lakhatóvá a lakást.

Rothbarth Ignác, a dúsgazdag milliomos ezt a határozatot megfellebbezte, de időközben meggondolta a dolgot és elkezdte a száritási elömlakatokat akképen, hogy a lakót ki akartalöknö.

Erre Farkasné felment a rendőrségre s ott panaszt tett, hogy a milliomos házigazda nem akarja a lakást kiszáritani, csak úgy, ha ő kimegy belöle, ő pedig megengedi, hogy kiszáritassák a lakást, ha benne is lakik. A rendőrségen a naiv milliomosnak megmagyarázták, hogy nem szabad a lakót kilöknö, erre Rothbarth Ignác hazament s a Farkasné által bérelt lakás ablakait leszedette.

A bérlö kérésére Barna Armin dr. tisztí orvos kiment a helyszínére s megállapította, hogy Farkasné 3 éves Ilonka nevü leánya spanyol betegségben fekszik, magasfoku láza, állapota életveszélyes s felhívta a hadimilliomos háziurat, hogy tétesse vissza az ablakokat, mert ha a gyermek meghal, annak okozója ő lesz, a többszörös milliomos.

Beszélhetett Rothbarthnak a tisztí főorvos is, Vadász kapitány is, a sok pénztöl mozogni se tudó hadigazdag füle bojját se mozgatta.

Mint értesülünk, Farkasné ügyvédje után bünvádi feljelentést tett a szívtelen és lelketlen háztulajdonos ellen.

Sápon.

Falu és természetesen az emberek sok mindent beszélnek egymásról. Hogy mit?

Kocsis Juliánna postamesternö telefonon beszélgetett egy uriemberrel napieseményekről, ismerősökröl s amiröl, arról közben a postamesternö a tanu állítása szerint két helybeli kisaszszonyról azt mondta, hogy a fiatal emberek öket a szobából szokták kiráncigálni.

Ezután a postamesternö mondott valamit Bujdosó Ferenc rektorról, hogy nem jól tanít. Két gyerek ment be a postára s nem köszöntek. — No, mondta a postamesternö, ti ugyan nem sok tisztességet tudtok, nem is tanított titeket semmire az a rektor.

Mire Bujdosó mondott olyat a postamesternörl, hogy azt ide leírni nem lehet. A járásbíró ság ítélete tegnap került a fellebbezési tanács elé, Palánkay Károly szokott szakértelemmel bogozta ki a nagyon össze-vissza kuszált ügyet. Felvonult Sáp értelmisége tanának, volt is, nem

is volt tanu a sértésekre, csak az derült ki, hogy falun a háboruban a legfontosabb volt a pletykázás. Csak úgy, mint a békében.

Végül a postamesternö 100, a rektort 200 koronára ítélte a bíróság. Szórakozásnak tehát drágább multság, mint például egy színházi előadás, vagy egy jó könyv, esetleg egy tisztességes ujság. De hát Sápon másként mulatnak. Hogy is mondják a kacsák: Sáp, sáp, sáp, sáp, sáp, sáp.

Sötétben, gödörbe.

Elökelö helyről vettük s ajánljuk figyelmebe Rimanóczy Béla igazgatónak és Kószeghy József főmérnöknek, valamint a rendörkapitányi hivatalnak.

Akinek dolga és utja van Sztaroveszky-utca baloldalán, az napleszállta után azt nem végezheti el. Amint beül az est, a sötétség telepszik erre az oldalra, különösen a Sztaroveszky utca 19. számú ház előtt. Se előbb, se hátrább nincs villanylámpa, a jó fiúk leverték már a háboru kezdetén s azóta itt a sötétben botorkálnak az emberek, mert ami világosság szürödnek át a tulsó oldalról, azt elfogják a hatalmas gesztenyefák. Erdöben érzi magát itt az ember s páni félelemmel siet tova, össze-összeütközve a szembejövö, hasonlóképpen menekülő emberekkel. Ernyiszor senhol se taposnak akaratlanul az ember lábára, mint e nevezetes helyen.

Csakhogy más is itt a bökkenö. Sietne az ember, siet is, amig teheti. De a jelzett ház bejárata előtt hirtelen nagyot zökken az ember. A lába bokában ugrik s majdnem földre zuhan, aki vigyázatlan s nem jártas az egyensulyozásban. Azon a helyen ugyanis jó darabon felbontották az aszfaltot a vízcsap miatt, amely most kiáll s állandó veszedelme a járókeiknek, ezenkívül a föld is jókora mélységben lesülyedt. Amennyi bukó dacsolás, elesés van e helyen, annak a jó lsten a megmondhatója. Ezért este rossz szemü és gyöngelábu ember itt nem járhat, mert örökös karambol és lábtörés fenyegeti.

A közeli gyógyszerárba mindenfelöl özönlö közönség s a környéken lakók nevében kérjük a villamosmü igazgatóját és a főmérnököt: segítsenek ezen az állapoton, de lehetőleg egyidejüleg. A sötétség épp olyan baj, mint a nagy gödör az aszfalton. A ketö együtt veszedelem, külön külön elhanyagoltság jele.

HIREK

* **Kormányválság?** Budapesti tudósítónk jelenti: A Déli Hirlap mai száma megírja, hogy a király elejtette Wekerle miniszterelnököt és hogy gróf Károlyi Mihály kihallgatását Wekerle miniszterelnök ellenezte. — A Magyar Tudósítót felhatalmazták annak kijelentésére, hogy ez a hír elejétöl végig ellenkezik a tényekkel és merö koholmány.

* A nagyváradi ujságírók szabad-szervezete ma délután 3 órakor a város háza bizottsági termében rendkívül fontos ügyben értekezletet tart

* **Biharmegye a király debreceni fogadtatásán.** Debrecen város tanácsa értesítette Biharvármegye alispánját, hogy Károly király október hó 23 án délelött 10 órakor fogadja a Debrecenben megjelenö küldöttségeket. A vendégek tiszteletére a város tanácsa diszbebédet ad az Arany Bikában, egy teríték ára 32 korona. Este diszlebodás lesz a debreceni városi színházban, egy támlás-szék ára 32 korona, a tiszta jövedelmet a királyi udvar öhajtására jötékony célra adják. A vármegye küldöttségét Fráter Barna bäs alispán már bejelentette.

A Times is békét sürget. A Times szeptember 30 iki száma érkezett tegnap Nagyváradra. Azt írja a világlap, hogy „itt az ideje, hogy megkössük a békét s megszerezzük az emberiségnek a kiszabadulást a rettenetes pokolból. Békét kíván mindenki, józan okos békét, de nem olyat, amely megáláz nemzeteket és népeket. Békét köthe-tünk most, ha akarjuk azt komolyan és becsületesen s ne szalaszszuk el ezt az alkalmat. A központi hatalmak is azt kívánják s ha adnak garanciát, legyen mielöbb békeség a földön.“ A lap azt írja, hogy „Magyarországban erős a békevágy s ennek az országnak függetlennek kell lenni, hogy élhessen.“

* **Gyarmati Imre halálos ítélete.** A nagyváradi színházban, előadás közben fogták el Gyarmati Imrét először s a 37-esekhez Belgrádba irányították, de megszökött a szabadkai állomáson. Azután hosszabb ideig rablásból élt nagyuri módon Szegeden és Temesváron. Makón meggyilkolt egy gazdag hagymakereskedöt. Szegeden fogták el újra, de Temesvárra menet megvasalt kézzel kiugrott a robogó vonatból s csak akkor hallottak újra róla, mikor Nagybecskerekén kifosztott egy ékszerüzletet, honnan körülbelül 400.000 korona értéket vitt el s több más nagy stilü betörést követett el. Az óbecsei csendörök fogták el végül s tegnap tárgyalta le ügyét a temesvári katonai bíróság Kovács százados, hadbíró elnöklete alatt. A hadbíró ság Gyarmati Imrét gyilkosság, rablás és más 91 büntény miatt golyó általi halálra ítélte. Gyarmati enyhítésért fellebbezett.

* **Harc a hivatalszobáért.** Ehrlich Imre tb. rendörkapitány, a háborus kihágási-ügyosztály vezetője megjelent tegnap Kágyi Lajos községi bíró hivatalos helyiségében s kérte, hogy a főkapitány rendelkezése adja át a községi bíróság hivatalos helyiségeit a kihágási ügyosztálynak. Kágyi Lajos megtagadta a helyiség átadását, mert a hivatalos helyiségek beosztására a polgármester illetékes s nem a főkapitány. Ehrlich erre karhatalmat alkalmazott s rendörökkel kiürítette a helyiséget. Irodaberendezési tárgyakat, iratokat s folyóiratokvt hordtak ki. — Kágyi Lajos jelentést tett az esetröl a polgármesternek.

* **Halálozások.** Özv. Steisz Alajosné szül. kispárdai és szokoli Szokoly Laura, m. kir. adóellenör özvegye hosszas szenvedés után életének 83 ik évében e hó 9 én elhunyt. Temetése ma d. e. 9 órakor lesz a Szent János utca 27. sz. gyászszobából, mely után a halottat a váradoszti plébániatemplomban tartandó gyászmise után temetik el a váradoszti temetőben levö családi sírhelyen. — Özv. Schuster Adolfné szül. Nagy Mária életének 29 ik évében hosszas szenvedés után Nagyváradon meghalt e hó 10 én. Temetése Sarkadon lesz holnap délután 3 órakor.

* Zongora és énekórákra beiratkozni lehet naponta d. e. 12 óráig. Előkészítik a Zeneakadémiára és énektanítói tanfolyamra. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okl. ének- és okl. zongora-tanítónő, Arany János-utca 4. Ugyanott új zongora vagy pianínó eladó, esetleg bérbeadó.

* Zeneoktatás. Lápossy Erzsébet zene-tanárnő Bethlen-utca 20. sz. Hegedűből, zongorából, zeneelméletből órákat ad. Ovónői, tanítónői és zeneakadémiai vizsgára előkészít.

Legújabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegszállók
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Haltenberger Vilmos
kelfestő és vegytisztító gyáranak
második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.
Vállal minden szakmájába tartozó munkát,
elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

Színház.

A színház műsora:

Péntek: Tartuffe. Ivánffy Jenő fellépésével.

Szombat d. u.: A becsület.

Este: Tul a nagy Krivánon.

Vasárnap d. u. Egy szegény ifjú története.

Este: Rip Van-Winkle — operett.

Ivánfi — Tartuffe. A tegnapi előadás után könnyen elgondolhatja mindenki, hogy a molierti alakítás egyike lesz azoknak a nagy művészi élményeknek, amelyek ritkán jutnak osztályrészül a kultúra után sóvárgó közönségnek. Egy teljesen érett, művészeinek delelőjén álló nagy színész jelenik meg *Ivánfi* Jenővel a Szigligeti színház színpadján, hogy felmutassa a haladást, amelyet művészetünk elért a háború idejéig. Ellenségünk bojkottálhat minket, irodalmunkat, mi a nagy világszellemnek örökké üde és mindenkinek enyhét és vigaszt adó tiszta levegőjéből nem engedjük magunkat kitzsítani, mert az emberi élet legmagasabb kiélési formája mégis csak a művészet. Mi Shaksperet, mi Moliért játszunk színházainkban, *Ivánfi* Jenő róluk és Szofoklész-ről tart ma d. e. fél 12 órakor matinét a városházán, mi az emberiség nagy családjának tagjainak valljuk magunkat, aminek jele a tegnapi és mai klasszikus est és a matiné, amelyek beigazolják, hogy *Erdélyi* Miklós igazgató kulturérzékkel valóította meg az újságíróegye-

sület tervét és javaslatát, amikor ezeket az előadásokat lehetővé tette és rendezte. — A színházi pénztár különben táblás házat jelent.

Tul a nagy Krivánon állandóan tartja vonzóerejét s népszerű dallamait újra és újra hallani kívánja a közönség. Szombaton este megy újra a darab változatlanul nagy érdeklődés mellett. Délután Sudermannak *A becsület* című, nagy társadalmi problémákkal, drámai fordulatokban gazdag, erős menetű színdarabja kecsegteti nagy műveléssel a délutáni közönséget. A darabban a társulat drámai együttese vesz részt élén *Tóth* Elekkel, *Hevesi* Mariskával, *Binarival* és *Polgár* Mariskával.

Vasárnap délután a kedves emlékü romantikus színdarab: *Egy szegény ifjú története* fogja le a nagyvárosi színházbajáró közönség érdeklődését. A megható, derűs színdarab minden megismélése csatlakoztatlan jele annak, hogy a közönség az emberi lélek nemesebb történetét is kívánja látni a színpadon s ez a darab az alkalom arra, hogy ezt a vágyát kielégítse.

Rip van Winkle vasárnap este tölti be a műsort. Valószínű, hogy *Aggházy* Melinda éneklő és játszó *Lisbeth* nagyszerű szerepét s ismét újjá, frissé, elevenné teszi ezt a remekmű operettet. Ő rajta kívül az operett összes szerepei az énekes személyzet legkiválóbbjainak kezében vannak.

Főszerekesztő: Dr. KRÜSER ALADÁR. Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

APOLLO
mozgó-
színház

MA
Az ördög.

Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hévízfürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás. kőszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!

Téli szeziónban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a

Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

VAS és rézágak,

afrik és lószőrmátracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: összehajtos ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

VIGADÓ mozgó-színház

MA
Bojgótáncz.

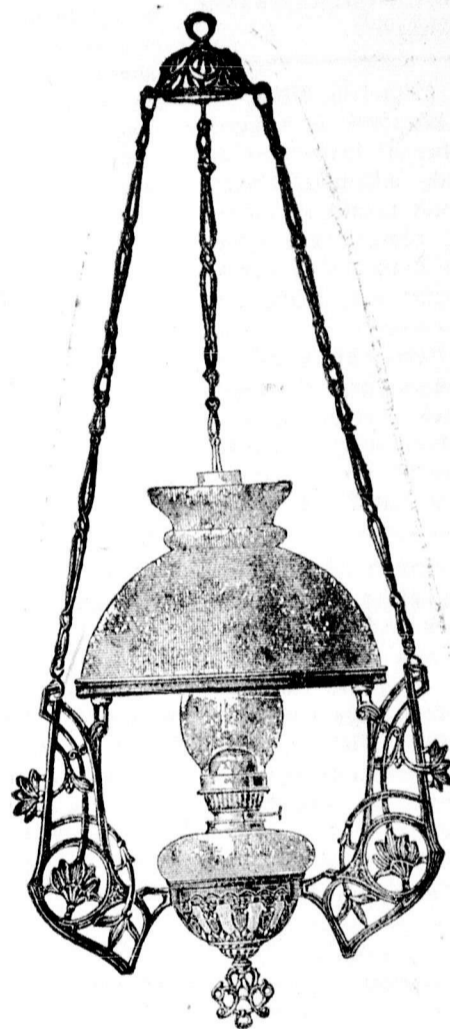
Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

URÁNIA mozgó-színház

MA
A képzelt beteg.

Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Teáskészlet színes tálcával	40.-
Kávéskészlet	40.-
Fekete-kávé készlet színes tálcával	40.-
Mosdókészlet finom majolika sz. felsz.	80.-
Főző lábasok tűzálló	6.-
Főző fazék tűzálló	5, 6, 7, 8, 9, 10.-
Befőtteskészlet finom aranyozással felsz.	40.-
Falútkör színes aranyozással	60.-
Falútkör színes aranyozással	40.-
Ebédőkészlet színes aranyozással 6 szem.	300.-
Ebédőkészlet színes finom minátval 100 részes, teáskészlettel együtt	500.-

Disz-műárak, majolika disztárgyak, valódi cobald disz-műárak, terakotta figurák, chinaezüst és alpacca ezüst árak legnagyobb választékban.

Képeretezés, ablaküvegezés. Eladás nagyban és kicsinyben.

Árak viszonteladókknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa és disz-mű-áru nagy gyári raktára Nagyvárad, Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13. Telefon 3-72. Telefon 3-72.

◆ **APRÓ HIRDETÉSEK.** ◆

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Két darab
30 hektós új gyűjtőedény bortartálynak is alkalmas, eladó. Telefon 1682

Angyal drogéria
keres azonnali belépésre irodái teendőikben, valamint könyvelésben jártas kisasszonyt. Ki ily minőségben már működött, előnyben részesül. Ajánlatokat kérjük levélben, fizetési igények megjelölésével.

Megfelelő **fűtő**, ki központi fűtés kezeléshez ért, jó fizetéssel állandó alkalmazást nyer. Tanult lakatosok előnyben részesülnek. Egyesült Bank és Takarékpénztár r.-t. Bémer-tér.

Fényképészeti lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Ne dobja ki pénzét a ruháért, mert a kiltőnően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag áttestheti. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tyukszemirtő három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrceményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Több évi bankgyakorlattal bíró férfi- vagy nőtisztviselőt keres azonnali belépésre a Polgári Takarékpénztár

Spanyolnátha járványoknál betegszobákban *lenyő (borovicska) szobaiilat* kitűnő dezinficiáló permetező szer kapható Farkas István Apolló drogériájában.

Keresünk azonnali belépésre egy irodaszolgát, egy éjjeli őr, kettő kezemunkást és éjjeli munkára lakost. Moskovits Mór.

Jogi könyvek gyűjteményes kiadások, Corpus iuris Hungarici 1900-ig bőrkötésben stb. eladók. Cim a kiadóban.

Likör
és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentiák. Törköly, Szilvórium, Seprő, Cognackivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogériájában, Nagyvárad.

Poloskairtó
Maksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Urividat
Cziller Imre Nagyvárházában. Férfi- és fiúkalapok, nyakkendők, ingek, gallérok, kézelők, zsebkendők, harisnyák, sétabotok, bőrdaruk, pénztárcák, esőköppeny, esőernyők, acélárak legolcsóbban. Tisztviselőkérdvezmény. d

Pemete
és hársfamézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tavaszi szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, miltreszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vióra ártosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Kiadó
Előhelyiség. A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület) kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r.-t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, 1. emelet. Telefon 14-00.

Bérbeadó
Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) korcsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r.-t. nagyváradi cégnél nyerhető.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Electrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolframszálas Tungstram-égők, villanyvasalók állandóan raktáron. ::

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelőséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DON. T. fé e tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000. Telefon 1000.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1. Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

GÉPMUNKÁS

felvétetik

a Szent László-nyomdában.

A Sajtó hölgybizottság könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN Támogassuk ezen új vállalatot!!!

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Lezárástól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsönöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a ::

Nagyváradi Takarékpénztár Teleky-utca 2. sz.

NAGYVÁRAD VÁROS **VILLAMOS MŰVE**

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.